

6 a 4.
Lasten ja Nuorten Kirjasto N:o 5.

Kolttutetaan.

Kertomus nuorille ja vanhoille.

Kirjoittanut
A. Bolmar.

Suomentanut Lehmus.

Raumalla 1897.
Rauman Kirjapaino-Osakayhtiö.

Kolfutetaan.

Kertomus nuorille ja vanhoille.

Kirjoittanut

A. Bolmar.

Suomentanut Lehmus.

Raumalla 1897.

Rauman Kirjapaino-Osakelytiö.

Raumalla,
Rauman Kirjapaino-Osakeyhtiön kirjapainossa 1897.

I.

Kuka mahtanee asua tuossa vanhassa rakennuksessa, joka on tuolla puutarhan perällä, muurin takana? Portti on lujasti lukittu, mahvasti raudoitettu ja lukko on tyhjiä luja vastustamaan jokaista sisäänpyrkijää. Siinä tyhjä löyhy kellonuora siivulla, mutta harvoin kuulee kellon soivan, ja ainoastaan joku on niin rohkea, että pyhtää sisäänpäästöä tuon tyhjän haltijansa luokse; paksu lumi peittää muurin, portin ja rappuset.

Jo monta vuotta sitten on siellä ollut kummallista elämää. Kauan aikaa oli Mutiola aiwan tyhjänä, sillä se on niin yksinäisellä paikalla. Sitten osti sen eräs muukalainen, joka siellä nyt asuu vanhan palvelijansa kanssa. Mies oli naapureilla paljon päänvaimaa noista uusista asukkaista, ja olisivat he kernaasti halunneet tehdä tuttavuutta heidän kanssansa, mutta pian huomasivat he, että herra Piili ei tahtonut olla kenenkään kanssa tekemisissä, ja vanha Briitafin puhui ainoastaan sen, mikä oli wälttämätöntä, kähdessään tyhällä ostoksiaan tekemässä. Wihdoin jätettiin he molemmat omiin oloihinsa, wie-

läpä koetettiin heitä kartaakin, sillä Mutiolan maki ei milloinkaan käynyt kirkkosalaan, ja köyhille ei sieltä koskaan mitään annettu. Sumala tietää jos edes lintusetkaan talvis-aikana löysivät jyvästään heidän piiristään.

Mahtaneeko Sumalan enkeli, joulunen, liidellä sellaisenkin asunnon yli? Ja huomenna on joulunen. Mutta mitä huolii herra Piili joulusta? Briita voivottelee itsejseen, ettei hän voi lähteä kylälle ostoksiaan toimittamaan, ja ettei hän voi siivota huoneita, eikä keittää ruokaa isännälleen — sillä hän on sairas. Olisiko se tuo ilkeä luumalo, joka pakottaa hänet pysymään vuoteessaan? Muutoin on se hyvin vastenmielistä hänelle maata sängyssä, sillä hän ei ole milloinkaan ollut sairaana. Ja jota hiljemmin hänen tähtyy maata, sitä lewottomammaksi käyvät hänen ajatuksensa; mitä vähemmän hän puhuu, sitä enemmän on hänen sydämensä liikutettu. Sänginsä ei hänestä ensi aluksi juuri välittänyt, mutta kun hän näki, miten heikoksi Briita yhä tuli, koettaa hän kuitenkin häntä vähän auttaa omalla kömpelöllä tavallaan; mutta tämäkin jo saa Brittan hetyymään, niin että hän puhkeaa kynneliin, ja kuin tuo harmaasanainen mies yrittää häntä lohduttaa, itkee hän vielä enemmän, ja uskalttaa vihdoin sanoa:

„Ah, jos minä vaan en kuolisi!“

„No, et suinkaan sinä kuolekaan“, vastaa hän.

Briita ristii tuskallisesti käsiään: „Se joka kaiken ikänsä olisi ollut hurstas!”

„Mitä sinulla nyt on tänään?” kysyi hän taas.

„Ah, hyvä herra, koko ikänsä, meidän koko ikämme”, huokaa Briita. „Me emme tee mitään hyvää, emme millonkaan käy kirkossa, emmekä pyhitä juhlapäiviä”.

„Hullutusta”, keskeyttää Piili, „emmehän tee kellenkään mitään pahaakaan, ja se on tylyksi”.

„Ei niin”, vastustaa Briita tuskissaan. „Kuin muilla ihmisillä on vihreät joulukuusensa, on meillä ainoastaan kuivia risuja. Ja niin on ollut koko meidän elämämme — meidän koko elämämme”.

Briita oli nukahtanut puheensa aikana; mutta vastakaifu kertoilee hänen sanojaan tuon miehen sydämessä, joka walvoen istuu tuolillaan. „Koko elämämme! Koko — elämän!” Kuinka oli hänen elämänsä laita? Oliko hän yhä vaan se hedelmätön puu, joka jo useita vuosia on seisonut hedelmää kantamatta? Oliko hän kuivettunut oksa, joka olisi tuleen-heitettävä? Kenties hän oli oikea myrkkypuu, joka kuoletti kaiken elon, mitä tuli sen läheisyyteen?

Mutta ei hän ollut ketään kuolettanut, ei ketään eksyttänyt elämänsä onnesta. — Ei ketään?

Suuri Jumala! Neljäkymmentä vuotta on kulunut, ja kuitenkin muistaa hän selvästi, aivan

kuin tämän päiväisen asian, miten hän, silloin nuori mies, otti kuolleen opettajansa pojan luokseen kasvatustalokseen. Hän lähetti pojan kouluun — hän oli rikas — ja kuin se warttui mieheksi, otti hän hänet osalliseksi liikkeesensä, sillä hän oli yksinäinen, kuin hänellä ei ollut aikaa mennä naimisiin. Kauppatonttorinsa oli hänen maailmansa; hänen pyrintönsä oli: alituisesti kiertää rikkautsiaan. Ja mitä sitten jäi yli hänen sydämeästään ja rakkaudesta, sen hän tuhosi Henrik Wilkelle, kasvatustalokseen.

Sitten tulivat kateelliset ihmiset ja kiusasivat hänen formaansa, että Henrik olisi epärehellinen häntä kohtaan. Heitä ei hän kuitenkaan uskonut. Mutta eräänä aamuna oli häneltä kadonnut rahojen, hywin paljon. Henrik tuli sisälle hänen luokseen, kuten tavallista. Silloin huusi hän hänelle: „Kiittämätön, roisto, waras!“ Nuorukainen seisahdusti kauhuista jäykistyneenä; ja kuin hän huomasi, mistä puhe oli, sanoi hän wiattomasti, että hän ei tietänyt mitään koko warauksesta. Mutta Piili waan ylti raiwoosjaan; hän sanoi, että Henrik sanoi jättää hänet, ja että hän kyllä warottaisi jostaista sellaisesta waraasta. Mutta kuin nuorukainen nhä seisoi paikallaan, ryntäsi hän raiwoisena hänen päälleen, sekä paiskasi hänet kumoon.

Nuorukainen ei puolustanut itseään, waan nousi ylös ja sanoi säihkywin silmin:

„Kuin sinä olet tehnyt niin paljon hyvää minulle, niin färsin minä tämän. Waan sillä olemmekin tuitit“.

Ja niin katosi hän, tulematta milloinkaan enää takaisin.

Tämän ajan jalestä ei Piili enää woinut fuunnella wirran wallattomia hyrskijä, jotka pauhasiwat hänen asuntonsa läheisyydessä. Ja kuin vielä pitkän ajan kuluttua saatiin oikea waraskin tietoon, silloin oli hän ainiaaksi menettänyt rauhansa. Ihmisiä peljäten pakeni hän kaikkialla. Työhön ei hänellä enää ollut mitään halua, eikä mitään iloa liikkeestään; lopuksi hän sen kokonaan jättikin, myi kaikki ja muutti asumaan Mutiolaan.

Katkeralla mielellä Jumalaa, kaikkia ihmisiä, ja itseänsäkin kohtaan, on hän vuosikausia wietänyt lewotonta, synkkää elämää. Pörtit hänen asuntoonsa ja sydämeensä owat tarkin suljetut.

Yhden ainoan esineen on hän tuitenkin pelastanut elämänsä haaksirikosta: Briita, tuo wanha palvelijatar, on häntä seurannut tänne lapsuudenkodistaan. Hän osoitti hänelle myötätuntoisuuttaan silloinkin, kuin kaikki ihmiset käänsiwät selkänsä hänelle; jos hän teli oikein tai wäärin, siitä Briita ei milloinkaan wälittänyt, waan hoiti hänen talouttaan, piti murheen siitä, että hänen ruokansa oli funnollista, ja waatteensa ehjiä — se oli Briitan jumalanpalvelus ja elämänwiisaus. Sillä tarwoin hän kyllä walmisti sekä isännälleen

että itselleen jonkinlaista ulkonaista mukavuutta, maan ei rauhallista kotia, eikä iloista elämää. Niin, sellaisen hankkiminen ei ylipäänsä ollutkaan kenenkään ihmisen wallassa! Eikä se siltä näyttänytkään, että nuo kaksikin sitä kaipaisikaan; päivä päivältä kävivät he yhä harvasanaisemmiksi, umpimielisiksi ja itseensä sulkeutuneiksi.

Sa nyt oli Briita sairaana, hän, joka ei milloinkaan ennen ollut sairastanut. Ensimmäisen kerran oli hän työhön työkenemätön, ensimmäisen kerran oli isännällä huolta hänestä ja tähtyi auttaa häntä. Hän istuu koko illan tuolillaan — pitkiä, loppumattomia hetkiä.

Briita hourii unissaan, ja Piili hourii walkeillaan; ulkona on tullut yö, kaikki walkeat samuneet, myöskin katulyhty portin luona, ja kaikkialla vallitsee pimeys; tuuli ulwoo ulkona ja ryöpyttää lunta. Sa lumipyrystä kohooutuu warjoja, joilla jokaisella on pitkiä walituskirjoja käsissään, joita he ojentawat Autiolan isäntää kohden, ja jokaisessa seisoo kirjoitettuna:

„Tämän sinä olet tehnyt minulle, mutta tuota sinä et ole minulle tehnyt“.

Shmeellistä! Tähän saakka on hän aina muistanut niitä pahoja tekoja, joita toiset olivat häntä vastaan tehneet, ja päivä päivältä oli nuo syntiluettelot käyneet yhä pidemmiksi, ja hän joka päivä yhä katkerammaksi. Mahtaisiko hänkin olla jotain welkaa lähimmäiselleen? Sitä hän

ei ollut milloinkaan ajatellut. Ja tänään tulivat kaikki, jotka hän waan jolloukfin on nähnyt, lastuinensa hänen luokseen ja huusivat: „Matja! Matja!“

Saa, hän kyllä voi matjaa, sillä hänellä on rahaa yllintyllin. Mutta lastut hukkaantuneesta elämästä, menetetyistä rakkaudesta, kunnianloukkauksesta ja huonosta kohtelusta eivät ole rahalla matsettawat. Ja — armahda! Tuossa seisoo kaikista suurin saamamies; hän ei huuda: „Matja!“ Mutta hän katsoo Piiliin sellaisilla katseilla, jotka ajawat häntä huoneittensa viimeiseen sopukkaan.

Se on hänen kaswatuspoikansa, Henrik Wilke, jonka hän oli ajanut pois luotansa, leimaten hänet warmaan häpeällä, jolla hän ei ainoastaan turmellut hänen hyvän nimensä, waan todellisuudessa koko hänen elämänsä onnen.

Tämä seisoo nyt hänen edessään, pitkä luetelolista kädessään; siihen on merkitty kaikki ne, jotka hän oli hänen kauttansa menettänyt. —

O, joka voisi eletyn ajan saada takaisin! Oi, jos voisi kaiken jälleen hywittää!

Ja isännällä oli kauhea, tuskallinen yö, joka tuntui helwetin esimaulta, ja oli pitkä, kuin ijan-kaikkisuus.

Wihdoinfin koittaa aamu; hän lähenee sairasta. Briita on kauan sitten ollut jo walweillaan ja sanoo: „Jos vielä kerran tulen terweeksi,

niin tahdon koko ikäni etsiä Sumalaa ja Wapah-tajaani, sillä minä tarvitsen häntä kuollessani”.

„Sa minä eläissäni“, ajatteli Piili.

Kuinka wäsyneeksi on tuo miespari tullut yön tuloessa! Waikka on jo täysi päivä, nukkuttaa häntä tuitenkin. Mutta mitään wirvoittavaa unta ei hän saa osajensa. Ei; unessaan on hän waipuvinaan yhä sywemmälle ja sywemmälle; tuskanhifi helmeilee hänen otsallaan; hän tahtoisi huutaa, mutta ei voi — hän waipuu yhä waan . . .

Eikö joku kolkuta ulkona? Tuleeko taaskin joku? Olitohan se tuo raskas rautasalpa hänen portillaan, joka tärisi? Eli kenties vielä raskaampi salpa, joka kolkuttaa hänen sydämensä owelle?

II.

Alhaalla kylän laidassa istuu rouwa Wilke, neljän lapsensa kanssa köyhässä asunnossaan. Henrik, vanhin lapsista, pittä kaswuinen neljäntoista vuotias poika, työskentelee olkimattojen kudonnassa, ja työt, kolme luwultaan, auttavat äitiään neuloustyössä.

„Niin“, sanoo äiti, ja hänen kalpeat kaswonsa loistawat ystävällisestä hymyilystä, „jos vielä

tänään työskentelemme jonkun tunnin, niin saamme huomenna kaikki valmiiksi hyvään aikaan; ja jos olivat tottakin taas ovat ehjiä, pyssy huone lämpöisempänä, ja näyttää siistimmältä. — Siistiä ja puhdasta pitää meillä jouluna olla, lapseni”.

„Saa, ja muuta ei meillä olekaan”, huomauttaa Henrik; työtä kyllä tehemme ahkerasti, mutta mitään emme ansaitse”.

„Oletko milloinkaan käynyt levolle nälkäisenä?” kysyy äiti nuhtelevaisesti.

Henricki ei vastanut mitään. Wähän ajan kuluessa sanoo Tekla:

„Äiti, onko Mutiolan Briita maksanut jo velkansa sinulle?”

Rouva Wilke huokaa. „Ei vielä; ei päästetty minua sisääntään, ja ihmiset luulevat, että Briita on sairaana. Ja minä olen jo kahdesti käynyt siellä”.

„Kuinka paljon hän onkaan velkaa?” kysyy Henrik.

„Hyvin paljon, kokonaista 22 markkaa 50 penniä, sekä muita pienempiä. Mutta hän on varmasti luvannut maksaa kaikki jouluksi, ja hänen kyllä tefeekin”, vastasi rouva Wilke.

„Mutta jos hän on sairaana, ei hän silloin sellaisia ajattele”, pääättelee Bertha.

„Waan Sumala kyllä ajattelee sellaisiakin”, sanoo äiti vakavalla äänellä, „ja hän tietää, miten hyvin me tarvitsemme rahamme”.

Henrickiä naurattaa. „Mitä, luuletko todellakin, että Sumala välittää sinun ompelulastuistasi? Ei; pidä vaan itse huolta niistä“.

„Minun oikein, poikani, minun tulee pitää huolta omistani, kyllä Sumala sitten pitää huolta omistaan. Enkä minä uskoakaan, että minä tulen saamaan rahoja huostaani; mutta minä luulen, että jos minä vielä huomenna menen lastuineni Autiolaan, se kyllä tulee maksetuksi, sillä muuten meillä ei ole edes leipääkään. Ja minä tiedän myöskin, että jos ei se tapahdu, niin tahtoo Sumala auttaa meitä jollakin muulla tavalla. Sillä hän kyllä auttaa meitä, siitä olen varma“.

„Minä en vaan ymmärrä“, intti Henrik, „kuinka sinä, joka jo olet niin vanha, yhä vaan uskot sellaisia asioita“.

„Suuri senwuoksi, että minä jo olen vanha“, vastasi äiti, „uskon minä yhä lujemmin Sumalani ja Herrani päälle. Minä en ole tuota uskoa ainoastaan ulkoa oppinut, vaan minä olen saanut kokea sen vaikeudesta syvässä sydämessäni. Lapseni, jos te tietäisitte, kuinka paljosta hädästä Sumala jo on pelastanut teidän vanhempanne, ja kuinka hän näitten koettelemusten kautta on saattanut meidät rakastamaan häntä ylitse kaikkia ja uskomaan itseemme hänelle kokonaan. — Teidän tulisi tietää, missä teidän turvanne on. Mutta te olette vielä liiaksi nuo-

ria, teillä on vielä hywin vähän kokemusta; waan juuri siitä syystä tulisi teidän lapsellisesti uskoa, eikä jekaantua puheisiin tuhmilla ja turhilla muistutuksilla”.

Kaikki waikenivat. Henricki tahtoi jotain vastata, mutta silmäys äidin kalpeisiin kasvoihin tuffi hänen suunsa. Sitten sanoi äiti: „Nyt on jo aika mennä levolle, waan huomen-aamulla aikaiseen täytyy teidän kaikkien mennä metsään risuja noutamaan — meidän puuvarastonme ei riitä juhlan yli. Ja sinä, Henrik, voit siwumenen pistänyttä Nutiolassa ja pyytää maksua lasusta; sano, että me wälttämättä tarvitsemme rahoja, mutta sano se ystävällisellä ja sopiwalla tavalla. Ja sitten — joskin emme voi saada itsellemme joulukuusta, saamme kuitenkin ostaa leipää ja lihaa; ja sitä voit heti ostaa, rahat saatuasi, sekä myöskin puoli naulaa kahwia ja vähäisen wehnäleiwän juhlan waralta”.

Lapset suostuivat, mutta Henricki huudahtaa: „Mitä, minä en ymmärrä sinua; sinä menettelet itäältäuin sinulla jo olisi rahat taskussasi”.

„Ne owatkin minulla”, sanoo rouwa Wilke iloisena; „rakkaana joulujuhlanansa tekee Sumalamme aina jotain erityistä meille, ihmislapsillensa, ja hän ei ole vielä milloinkaan jättänyt minua awuttomaksi”.

Seuraawana aamuna owat lapset aikaisin hääällä; he tahtowat jo aamu-hämärässä rientää

metseen, keräämään polttoaineita; sitten Mutiolaan, ja niin pian kuin mahdollista saapua kotiin, siivoamaan ja lämmittämään huonetta äidin kanssa, ja keittämään kahvia. Mitä ei saa häiritä niin aikaisin, sillä hän on niin heikko ja vanha, tehnyt työtä ylivoimainsa, ja lapset rakastavat häntä niin sydämellisesti. Hiljaa, hiljaa hiipivät he, ettei äiti heräisi. Saalit hartioille, myssyt päähän ja wanttuut käsiin — sitten ulos.

„Ken sitten menee kylästä ostamaan ruokatarvikeita?“ kysyy Bertha matkalla.

„Oletko sinäkin yhtä tuhma“, virkoo Henrik, „kuin luulet meidän saavan rahoja Mutiolasta? Sitä saat odottaa. Isäntä ei anna mitään, ja Briita on kenties jo kuollut“.

„Mutta jos nyt Sumala tahtoisi kuitenkin auttaa meitä“, huomauttaa Bertha.

„Ole wait, lapsi“, sanoo Henrik halveksuvasti, „sinä olet hullu. Minä en ole nähnyt Sumalaa, enempää kuin hänen apuaantaan. Ja ettekä te myöskään. Mii sitä usko — mutta hän ei ole nuoruudessaan lähnyt mitään vakituista koulua, jonkatähden ei hän tiedäkään mitään, ja nyt on hän jo vanha. Minä en puhu mitään, siitä syystä, etten tahdo vihoittaa häntä, mutta sellaista uskovat nyhkaamaan waan tuhmat ihmiset“.

„Wai niin; sitten on lait äitikin tuhma, ja

minä myös, sillä minä uskon samaa kuin hänkin, ja mitä hän sanoo", huudahti Tekla vihaisena.

"Tekla, sinua minä vielä olen pitänyt wiisaampana. Kunhan saisit kuulla, mitä toiset, isomat, pojat sanovat. He päättelivät, ettei Sumalaa ole ollenkaan".

"Henrik", huudahti Laura hämmästyneenä, "jellaisista et suinkaan sinä päättä?"

Weli tuli hämilleen. "En, marjalkoon. Mutta että hän todellisuudessa meistä välittäisi, kuten äiti luulee, sitä minä en voi uskoa".

Tekla lähestyi aivan hänen vierelleen, ja sanoi wakaavana: "Mutta, Henrik, jos sinä nyt tänään saisit nähdä, että hän auttaa meitä, niin kuin äiti sanoi, uskoisitko sinä samoin kuin hän?"

Henrik katsoi kummastuneena sisarensa, ja sitten sanoi hän: "Olsoon menneeksi; jos minä sen näen, niin tahdon uskoa".

Silloin saapuivat lapset metsään; tuuli oli katkonut tylliksi kiviä ofsia heille, ja heidän tarwitsee ainoastaan poimia niitä, koota läjiin, sitoa lujasti ne ja ottaa taakat selkäänsä. Pian on se tehty, ja niin aletaan kulkea Mutiolaa kohden. Heidän sydämensä lyö taajaan, ensinkin siitä syystä, etteivät he ylipäänsä mielellään lähestyisi tätä taloa, ja toiseksi, että he odottawat sieltä jotakin — eli, kuten Henrik luulottelee, eivät saa mitään, joka todistaisi hänen puolestaan, ettei mitään korkeampaa olentoa löydy. Laura ja Bertha

toiwomat hartaasti noita niin tarpeellisia rahoja; mutta Tekla kävelee pää alas painuneena, eikä hänen risufimpunsaakaan wedä puoleensa hänen huomiotaan, vaan hänestä tuntui, kuin jos äiti ei ainoastaan pahetsuiisi Henrikin puhetta, mutta myöskin sitä koetusta, jonka he nyt aikoiwat tehdä, jaadaksen tietää Sumalan hywyhden. Hiljaa asettaa hän paksuilla wanttuilla werhotut kätensä ristiin, ja rukoilee: „Kakas Sumala, älä ole vihainen meille; osoita sinun hywyhtes Henrikille, ettei noilla tuhmilla pojilla, vaan äidillä olisi totuus puolellaan. Sinä voit lähettää enkelisi päästämään meitä sijään Mutiolan“. —

Äänettöminä ja lukittuina owat Mutiolan portit, noiden neljän lapsen saaruttua perille. Ei mitään joulu-enkeleä näkynyt sen päällä lii-
telemässä; muurit näyttävät yhtä kylmiltä ja harmailta, kuin ennenkin. Ei aamuaurinkokaan läheta tänne ystävällisiä säteitään. — Henrik laskee risufimppunsa alas, ottaa lastupaperin taskustaan, ja sitten tarttuu hän rohkeasti kellonnuoraan. Ääntä ei kuulu. Olisikohan kello rikki? Kenties se on niin kaukana huoneitten sijällä, ettei sen helinä voi kuulua portille? Henrik soittaa uudestaan — sitten hän odottaa — vielä kerran — kaiikki on hiljaista. Hän ottaa timen ja alkaa sillä kolkuttaa owelle. Se kaikuu. Jos ihmiset tuolla sijällä eivät ole kuolleita, tähtyh heidän kuulla. Mutta kukaan ei tule. Tytöt

seisowat lewottomina, ja Henrickiä alkaa harmit-
tamaan; yhä lujemmin kolkuttaa hän kiwellään,
ja lyönti lyönnin perään kaifuu tuohon raudoi-
tettuun porttiin.

III

Yhä vielä oli Piili yöllisten tuskallisten
unien hermostamana tunteittensa wallassa. Hän
kuulee kauheaa, todellakin kauheata kolkutusta,
mutta ei voi oikein käsittää, miten ja mistä se
tuli. Silloin kuulee hän huudahduksen läheisyy-
dessään, ja hän herää. Kolkutusta jatkuu, se
kuuluu ulkoa. Briita huutaa: „Herra Piili,
minä en voi nousta ylös, mutta menkää te aukai-
semaan, siellä kolkutetaan niin kauheasti“.

Sa tuo wäsynyt mies on nyt kerrassaan wi-
ronnut. Kiireesti rientää hän pitkin pitkiä käy-
täwiä portille. Häntä jo harmittaa että sillä
tawoin tullaan häiritsemään.

Lapsjet kuulivat owia awattawan; he odot-
tawat.

Wihdoin! Rautasalpa työntyy firisten
paikoiltaan, portti aukeaa, ja eräs wanha mies
näyttäytyy; hän on liinäköinen, ja luulee että
lapsilla on joulukuusia kaupan; senwuoksi hän
wihaisena sanoo:

„En minä tarvitse joulukuusta!”

„Ei meillä olekaan joulukuusia”, vastaa vanhin tytöistä, „ne ovat vaan kiviä risuja”.

Kiviä risuja! Eikö Briita juuri sanonut: Kun muilla ihmisillä on joulukuusensa, on meillä vaan kiviä risuja?

„Vai niin, ja minullenko te niitä tuotte?”

„Ei; meillä on eräs lastu, jonka toivoisimme massettaman”.

„Eräs lastu”, murisee hän, „vielä yksi!”

„Niin, äiti tarvitsee rahoja, ja sanoi, että me emme voi tulla muuten toimeen, jos emme saa täältä rahoja”.

Eikö yö vieläkään ole loppunut? Jhä vaan uusia ihmisiä lastuineensa! Mutta tätä lastua ei hän tunne. — Ja kuitenkin? — Poika tuossa, joka äkkiä ilmestyy hänen eteensä, katsoo häntä uhkaavilla silmäyksillä, ja sanoo: „Te olette jo kylliksi lauan viivytellyt welkanne massamisä”. — Mutta eikö hän tunne häntä? — Suuri Sumala! se on hän — se on hänen kasvatuspoikansa, jonka hän ajoi pois luotansa — se on hän, — aiwan samallaistelta näyttäi hän nuorena.

„Sinähän olet Henrik Wilke”, huudahtaa Piili äkkiä, rientää pojan luo ja tarttuu hänen käsiinsä.

Poika hämmästyh tästä niin odottamattomasta kohtauksesta; hän suoristaa itsensä ja sanoo: „Niin olen, mutta minä en ole tehnyt mitään pahaa”.

„Ei, ei, sinä et ole tehnyt mitään pahaa, sen olen minä jo kauan tietänyt“, huudahtaa tuo rikas mies parha, ja hyleilee poikaa; „sano, voitko antaa anteeksi minulle? Oi, sinun tulee jälleen hyvä olaksesi, tule sisälle — mutta keitä ovat nuo toiset?“

„Minun sisariani“, ähkyyttää Henrik hädisjään.

„Sisariasi?“ — Piili nostaa käden otsallensa, hänen ajatuksensa ovat hajallaan. „Mutta sinä olet tuitenkin hänen poikansa? — Elääkö sinun isäsi vielä?“

„Ei, mutta äitini.“ —

„Mitä? Sinun äitisi? Vähettääkö hän sinun minun luokseni? Eli isäsi? Sinun on lähettänyt?“

„Isä on jo aikoja sitten ollut rakkaan Sumalan luona,“ uskaltaa Laura sanoa.

„Sumalan? Haa! Vähettääkö Sumala sitten sinun minun luokseni, että minä voisin maksaa velkani? Ja minä tahdon sen maksakin — minä olen jo kauvan halunut saada maksaa sen! Mitä et ole ennen tullut?“

„Ei kukaan ole päästänyt meitä sisään“, kuiskaa Tekla.

„Niin, se on totta“, sanoo Piili, ja surullinen ilme levenee hänen kasvoilensa, „tänne ei ole milloinkaan päässyt kukaan.“ Hän seisoo hetken mietteisjään, sitten sanoo hän levollisempänä: „Mutta tulehan nyt sisään, Henrik, ja te toiset myöskin, tulkaa sisälle“.

Lapset estelevät. „Ei, meidän täytyy rientää kotia, sillä äiti odottaa meitä“.

„Teillä on oikein“, sanoo vanha mies; „mutta rauhoittukaa vähäksi aikaa; minä tulen teidän mukanne“.

Lapset katsovat iloisina toisiinsa. Tekla hymyilee onnellisena, aivan kuin hän olisi saanut jonkun suuren lahjan. Mutta Henrik luo vakavana katseensa maahan; hänen kasvojensa on kalpeat — sellaiselta näyttää ihmisrautta, joka ensikerran saa tuntea „elävän Jumalan olemassa oloa“.

IV.

Kuinka kummallisia asioita onkaan tapahtunut joulupäivänä! Tuo ihmisiä pelkäävä Nutiolan isäntä seuraa Wilken lapsia tyhlään. Niin, hän on löytänyt kadonneen poikansa puolison — hänen puolisonsa, jonka hän oli luotansa farfoittanut, mutta joka ei sillä kerralla ollutkaan kuollut, vaan oli harjoitellut itseänsä käsitöissä, ja sitten wietänyt funniallista elämää. Se kohtausta tyllä oli murtautunut hänen elämänsä onnen — mutta ennen tuolemaansa oli hän kuitenkin repinyt rikki sen lastun, jonka hän oli aikonut kasvatustisälleenjä lähettää, ja oli kirjoittanut sen alle: „Raikki on anteeksi annettu!“ — sillä hän oli itsekkin saanut armon.

Piili itki kuumia, katkeria kyhneitä — ensimmäisiä pitkästä ajasta, — ja tarvittiinkin hurskaan rouva Wilken ystävällinen käsi niitä kiiwaamaan. Tämän joulupäivän vaikeitten koetustien perästä tefi hän wakaan päätöksen, hywittää kaikki, minkä hän woi.

Ja mitä sitten tapahtui joulu-iltana! Tuo synkkä Mutiolan isäntä oli ollut Wilken perheen kanssa joulu-jumalanpalweluksessa, ja sitten wie hän heidät kotiansa. Oi, miten firrkaasti lyhty hänen portillaan loistaa: se lähettää walaisewia jäteitään aukinaisen portin kautta aina sisälle huoneisiin saakka, ja siellä owat kaikki ikkunat walaistut. Lasten oli päivän kuluessä tähtynyt pitää huolta kaifista — ja miten fernaasti he sen tefiwätkin! Herra Piili menee lesken ja hänen neljän isättömän lapsensa kanssa wanhan palwelijan wuoteen luo, ja sanoo liikutetulla äänellä:

„Jumala on antanut tilaisuuden korwata sen, mitä olemme rikkoneet. Nämä owat nyt minun lapsiani, minun kaswatuspoitani waimo ja hänen isättömät pienokaisensa. Rukoile, että me tulisimme uskowaisiksi eläisjämme eikä wasta fuollesjämme“.

Briita myökäyttää päättään; kaikkien filmät owat kosteana. Mutta pian owat lasten filmät kiiwuneet joulukuusen loistawassa walossa, ainoastaan Henrikin katse on jäänyt wakaawaksi. Siitä rakkaudesta, jota herra Piili tänään osoittaa kaifia kohtaan — siitä tulee kuitenkkin suurin osa

Henrikin osaksi, sillä hän on ilmeisesti kuwa siitä, jonka hän lauan sitten kadotti. Henrik ei ole tunteeton, mutta hänestä on, kuin jos korkeimman läsi olisi tarttunut häneen, ja hän tuntee tuon käden vaikutusta sydämensä syvimmissä sopu-
kassa. Hiljaa lähestyy hän äitiänsä ja tuiskaa hänelle: „Mitä, sinulla oli oikein; elävä Sumala on olemassa. Muta minua nyt että minäkin oppisin hänet tuntemaan! Minä olen huomannut, että hän ei ole jättänyt sinua avuttomaksi“.

Nämä sanat olivat suloisimmat kaikkista niistä, kuin leskelle tänäpänä oli puhuttu. Hän rufoilee Sumalaa, ettei hän sammuttaisi poikansa pientä us-
konkynttilää, vaan yhä antaisi sen valon kirkastua

Mutta joulu-enkeli, jonka toimenä on aukaista suljettuja sydämiä ja lukittuja owia, sytyttää jou-
luvaloa pimeimmissäkin huoneissa ja syntimmis-
säkin sydämissä, hän lewittää nyt kätensä Mutio-
lan yli, siunaten sitä; sitten lentää hän edem-
mäksi, joulukuusi kädesään, ja ilo ja rauha seu-
raavat hänen jälkiään. Kenenkä owelle, ke-
nenkä sydämeen hän nyt kolkuttanee,
pyhtäen päästä sisälle?

